Literatura catalana

Maria Aurèlia Capmany

Solucions · 16 exercicis

Proves d'accés a la universitat (PAU) de Catalunya. Ordenats del més recent al més antic.
Retalls dels exàmens i pautes oficials (selecat.cat / universitats.gencat.cat).

1. PAU 2024 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 3 (Primera part)

3.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

a) La novel·la es presenta al lector com una autobiografia de Carola Milà, que escriu durant la seva vellesa a Mallorca per repassar la seva vida, recrear-la i interpretar-la per tal de construir-se com a personatge. Al pròleg, Carola Milà reflexiona sobre la manera com ha de presentar la seva vida en aquestes memòries que li ha encarregat l'editor Cosme Tudurí i es planteja si ha de narrar la seva vida en primera persona, com en unes memòries convencionals, o en tercera persona, com en una novel·la de tradició realista. **(0,5 punts)**

b) La narradora s'enfronta a la dificultat de narrar una vida que li sembla moltes vides. Això té a veure amb el fet que la protagonista adopta diverses personalitats reflectides en els canvis de nom que va adoptant a mesura que canvia la seva circumstància vital. Aquestes diverses vides tenen lloc en entorns socials completament diferents. Al pròleg diu que vol resumir el sentit de la seva vida —les seves vides— a partir de les dues forces que l'han moguda sempre: l'amor per la llibertat i l'amor pels diners (i, efectivament, veiem que la diversitat de vides de Carola és el resultat d'aquestes dues forces). **(1 punt)**

c) En la narració de la vida de Carola Milà s'hi combinen dos punts de vista narratius: la narració en primera persona i la narració en tercera persona. Hi domina la primera persona de Carola Milà, com és propi del gènere autobiogràfic i memorialístic i de les novel·les picaresques i d'aprenentatge com ara *Moll Flanders*, de Daniel Defoe (i així és com narra la infantesa i la primera joventut), però en alguns moments argumenta la necessitat d'introduir un narrador en tercera persona de tipus omniscient (especialment a partir del cap. 5), que s'acosta més a la forma narrativa de la novel·la realista del segle XIX. Amb la tercera persona, pot aconseguir una distància objectiva, per poder parlar de si mateixa tal com la veien els altres, i no haver d'enfrontar-se a la narració de «les seves baixeses», i poder-ho fer també com si parlés d'algú altre. **(1 punt)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

---

2. PAU 2024 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Primera part)

2.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) Feliu Tobies, el primer gran amor de Carola, és un jove anarquista, compromès políticament, que mor perquè l'avi el delata. Agustí Turull és el segon amor de Carola, però la intervenció de la senyora Reinal també farà impossible la relació. Esteve Plans representa la classe benestant i controla la vida de la Carola prostituta, amb qui es casa quan ella es queda embarassada. Benito Garrido és l'antònim d'Esteve Plans, pertany a la classe treballadora i està compromès amb la causa republicana, i la relació que manté amb Carola és d'igualtat entre home i dona. Finalment, a París, Carola coneix el seu últim gran amor, Adrien. **(1 punt)**

(b) Esteve Plans té relació amb la protagonista entre 1920 i 1955, aproximadament. La coneix com a Llorença Torres, però recupera el seu nom autèntic en casar-s'hi el 1925 (però falsejant la data a 1924, per encobrir el naixement de la filla Rosa / Rossy). Esteve és un jove d'una família burgesa, de vida frívola, que coneix Carola quan treballa al prostíbul de la senyora Rosita. N'esdevé la mantinguda, i, després d'haver tornat a exercir la prostitució, la muller; la guerra els separa, i Carola fuig, però Esteve la retroba. Les tensions amb Esteve i amb la filla la impulsen a fugir a París el 1955. (0,75 punts)

(c) La relació entre Carola i Esteve està regida per l'interès: ella no estima Esteve, sent indiferència sentimental i sexual, i es mou per l'interès econòmic i una certa estabilitat; i per a ell només és l'amant: la controla, li imposa els gustos, l'exhibeix («Lorenza la Magnifica») als espais de lleure de la burgesia; és dominador, violent i gelós, i d'aquí les baralles freqüents. Tanmateix, quan Esteve mor el 1956 Carola hereta els seus béns, i Carola pensa: «O potser Esteve no s'havia desfet mai de mi, i amb poca traça i amb dolor m'estimava.» (0,75 punts)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

3. PAU 2023 · Setembre · Sèrie 2 · Exercici 4 (Primera part)

4.

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) Carola Milà és una dona supervivent, que mai no es dona per vençuda i que supera les dificultats acomodant-se a les situacions que se li presenten i ocupant el lloc en la societat en cada moment que es descriu: el 1900, amb la família en la qual neix, i al llarg de les dècades de 1910-1930, durant la Guerra Civil (1936-1939) i també durant la postguerra (anys 1940-1950). Té una personalitat camaleònica, canvia de nom i de barri, de llenguatge i de maneres en cada nova vicissitud que se li presenta. **(0,5 punts)**

(b) La protagonista adopta aquestes personalitats: es diu Carola Milà, però després es rebateja ella mateixa amb el nom de Carmina Torres. Més tard, abandona la casa confortable dels senyors Reinal i la mateixa minyona l'anomena Llorença, nom que després esdevindrà *Lorenza la Magnífica*, com alguns l'anomenen, i Llorença Torres. Finalment, ofegada per la vida familiar burgesa i el franquisme, i després d'un intent de suïcidi, abandona la família i el país i se'n va a París (París als anys 1960 és sinònim de llibertat), on esdevé Judith Nagy. És la seva última personalitat, extreta d'una artista hongaresa jueva, i que mostra la dificultat de trobar un lloc de llibertat en la societat del segle XX. Només amb els diners de la fortuna del marit i allunyada dels centres de poder, com fent vacances, a Mallorca, i escrivint, aconsegueix ser ella mateixa. **(1,5 punts)**

(c) Carola Milà viu diverses històries d'amor que van des del més romàntic i sentimental amb un anarquista, Feliu Tobias, quan encara és una adolescent, a diverses històries d'amor i sexe amb Agustí Turull i amb Esteve Plans, amb qui acaba casant-se. Però amb qui viu la història d'amor més madura i feliç, tot i que molt breu, és amb el milicià Benito Garrido durant la Guerra Civil. Ja de gran, en la postguerra i a París, té un jove amant. **(0,5 punts)**

4. PAU 2023 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 4 (Primera part)

4.

Els 2,5 punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica que:

A. *Carola Milà supera la pròpia marginalitat a conseqüència del seu origen (com a filla il·legítima de l'hereu dels amos de la fàbrica on treballava la seva mare) gràcies al seu instint picaresc i capacitat regenerativa, mercès als quals va canviant d'identitat a cada nova etapa de la seva vida, cosa que li permet esborrar el seu passat, construir uns nous orígens, adaptar-se a la realitat a mesura que aquesta canvia i aprofitar-se de l'entorn en què es troba en cada cas per ascendir socialment fins a adquirir un nivell de vida acomodat i, sobretot, aconseguir la llibertat, l'emancipació. (**1 punt**)*

B. *Malgrat les transformacions constant de la protagonista, Capmany no crea un personatge de caràcter complex que construeixi una identitat per mitjà de la consciència segons els models, per exemple, de la novel·la psicològica, sinó que, a imitació de la picaresca, fa que Carola Milà centri la trama al llarg d'episodis, no sempre enllaçats, en què interactua en uns entorns diferents i amb una identitat construïda per a l'ocasió, que li permet introduir-se en els nous espais social (grup, família, cenacle, classe) sense acabar-hi de pertànyer-hi mai del tot. En aquest sentit, es valorarà que l'examinand sàpiga explicar amb les seves paraules aquesta disgregació del subjecte o que sigui capaç d'argumentar la tensió que es produeix entre l'individu (amb màscara o sense) i la societat. En qualsevol cas, per obtenir la màxima puntuació, cal que identifiqui i contextualitzi sumàriament com a mínim dues de les identitats que adopta la protagonista al llarg de la novel·la: la Carmina Torres quan és acollida per la família Reinal; la Llorença Torres, quan treballa de prostituta primer per un proxeneta i després per a la senyora Rosita; la Judith Nagy quan s'instal·la a París de 1951 a 1968, o fins i tot, Carola en el seu paper d'escriptora (**1'5 punts**).*

---

5. PAU 2023 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 3 (Primera part)

3.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) Cosme Tudurí és un editor de Barcelona que encarrega a Carola Milà la redacció de les seves memòries, quan Carola ja és vella i rica, i viu retirada a Mallorca. Apareix sobretot en el pròleg i al final del darrer capítol, i en altres moments de la novel·la (al final dels capítols 10 i 12). **(1 punt)**

(b) El personatge introdueix comentaris al procés de redacció de les memòries de la narradora protagonista. D'aquesta manera permet objectivar algunes reflexions de la narradora sobre la seva literatura (especialment sobre la relació de realitat i ficció), i alhora convèncer el lector que és davant unes memòries veritables. **(0,5 punts)**

(c) Les reflexions esmentades giren entorn de la relació entre realitat i ficció, i la moralitat de la narració. L'exigència de veritat («no faig literatura», diu la narradora) justifica la primera persona, l'aparença caòtica o les referències a personatges notables —però sense ser massa clara—; el gènere de ficció, d'altra banda, justifica la necessitat d'escenes obscenes, que són l'«it» de les històries d'amor, i la decisió de donar-hi forma de novel·la —així s'excusa la referència a personatges històrics. Pel que fa a la moralitat del relat, la narradora afirma que la pèssima reputació ara és bona perquè és rica, parla

---

dels seus amors (els diners i la llibertat), del desconeixement dels conceptes de pecat i mal, i de la voluntat de Cosme Tudurí de fer-hi posar escenes eròtiques per atreure lectors. **(1 punt)**

6. PAU 2022 · Setembre · Sèrie 3 · Exercici 4 (Primera part)

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand:

(a) Diu que la novel·la comença el 1899 amb el naixement de Carola Milà i es tanca el 1968, quan el turisme ha canviat les formes de vida a Mallorca, on la protagonista es retira i comença a escriure la seva novel·la. (0,5 punts)

(b) Explica quatre dels següents fets històrics en relació amb aquestes quatre etapes de la biografia de Carola Milà: (1) La infantesa de Carola: corre paral·lela, sobretot, als conflictes entre treballadors de les fàbriques —anarquistes— i els amos, amb referències a fets com la Setmana Tràgica o l'atemptat a la revista Cu-cut!. (2) Durant la joventut, fins al casament, veiem sobretot el pistolerisme, la dictatura de Primo de Rivera i la segona República, i els ambients socials de la burgesia. (3) La maduresa correspon al període de la revolució i la guerra civil de 1936-1939, durant la qual la família Plans fuig a Sant Sebastià i Carola s'enamora d'un milicià i converteix la casa confiscada en una hospital de guerra. (4) La darrera part de la vida de Carola (vida amb els Plans, i fugida a París) transcorre durant la postguerra i el franquisme, amb el teló de fons de la Segona Guerra Mundial i les seves conseqüències; s'hi fa referència també a les revoltes del maig de 1968 a París. (0,5 punts per cada esdeveniment)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

7. PAU 2022 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 3 (Primera part)

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) Carola Milà, protagonista de Feliçment, jo soc una dona, es mou al llarg de tota l'obra amb l'objectiu de viure amb llibertat. Tal com afirma en el pròleg, la mouen el desig de llibertat i els diners. Els diners li asseguren la independència i el control sobre la seva vida. Per això, com reconeix també al pròleg, es pot dedicar a la prostitució, que li permet guanyar diners i, al mateix temps, l'enfronta als preceptes i les convencions del seu temps. Per això, quan percep que perd el control absolut de la seva vida, fuig endavant. (1 punt)

(b) El principal exemple de la fugida endavant és l'abandonament de la família el 1951 per anar a París: després de la guerra —en què ha convertit la casa familiar en un hospital i té una relació amorosa amb un milicià—, el retorn a la comoditat d'una vida burgesa a la llar familiar esdevé insostenible i Carola l'abandona (també trenca amb la filla) per començar de cap i de nou a París (sola, amb una nova identitat, al cap d'un negoci seu, i amb un amant més jove). (1 punt)

(c) L'altre exemple significatiu és, en la seva joventut, l'abandó de l'entorn protector de Francesca Bartolozzi (Paquita Reinal) i el seu feminisme burgès. (0,5 punts)

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

8. PAU 2022 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 2 (Segona part)

[5 punts: 3 punts pel contingut i 2 punts per la capacitat d'argumentació i d'anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Els 3 punts assignats al contingut del comentari es poden atorgar si l'examinand tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, és a dir, si:

(a) Explica que la novel·la es presenta al lector com una autobiografia de Carola Milà, que escriu durant la seva vellesa a Mallorca per repassar la seva vida, recrear-la i interpretar-la per tal de construir-se com a personatge. Aquest text forma part del pròleg, en el qual Carola Milà reflexiona sobre la manera com ha de presentar la seva vida en aquestes memòries que li ha encarregat l'editor Cosme Tudurí. En el fragment, s'hi plantegen bàsicament dues qüestions: una, per on començar (té la temptació de començar quan la seva vida ja ha adquirit un cert sentit, però els lectors sabem que no ho fa i comença pel seu naixement); l'altra, si ha de narrar la seva vida en primera persona, com en unes memòries convencionals, o en tercera persona, com en una novel·la de tradició realista. Totes dues coses tenen a veure amb el caràcter de la vida de la protagonista. **(1 punt)**

(b) La narradora s'enfronta a la dificultat de narrar una vida que li sembla moltes vides. Això té a veure amb el fet que la protagonista adopta diverses personalitats reflectides en els canvis de nom que va adoptant a mesura que canvia la seva circumstància vital. Aquestes diverses vides, com s'insinua també en el fragment, tenen lloc en entorns socials completament diferents: aquí parla, per exemple, del seu exercici de la prostitució i la seva astúcia per a fer diners. Això la porta a una reflexió més general que vol resumir el sentit de la seva vida —les seves vides— a partir de les dues forces que l'han moguda sempre: l'amor per la llibertat i l'amor pels diners (i, efectivament, veiem que la diversitat de vides de Carola és el resultat d'aquestes dues forces). **(1 punt)**

(c) Explica que en la narració de la vida de Carola Milà s'hi combinen dos punts de vista narratius: la narració en primera persona i la narració en tercera persona. Hi domina la primera persona de Carola Milà, com és propi del gènere autobiogràfic i memorialístic i de les novel·les picaresques com ara *Moll Flanders* (i així és com narra la infantesa i la primera joventut), però en alguns moments argumenta la necessitat d'introduir un narrador en tercera persona de tipus omniscient (especialment a partir del cap. 5), que s'acosta més a la forma narrativa de la novel·la realista del segle XIX. En el fragment, dona dues raons per narrar en tercera persona: aconseguir una distància objectiva, per poder parlar de si mateixa tal com la veien els altres, i no haver d'enfrontar-se a la narració de "les seves baixeses", i poder-ho fer també com si parlés d'algú altre. Es valorarà que l'examinand vegi que, en aquest fragment, Carola Milà passa també de la primera persona a la tercera ("em seria fàcil parlar de la seva bellesa", etc.) i això li permet de presentar de manera distant i objectiva els dos motors de la seva vida. **(1 punt)**

Si l'examinand desenvolupa de manera correcta i coherent alguna altra qüestió pertinent no explicitada en l'enunciat, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació no pot sobrepassar els 3 punts assignats al contingut. Els altres 2 punts s'atorgaran segons la capacitat de presentar, estructurar i redactar el comentari, la claredat i la coherència expositives, i la capacitat d'anàlisi.

9. PAU 2021 · Juny · Sèrie 2 · Exercici 4 (Primera part)

4.

[2,5 punts]

Els 2,5 punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) La novel·la narra la progressió vital d'una dona, nascuda amb el segle XX, filla de mare soltera de la classe obrera, fins al retir daurat de la vellesa, rica i ociosa, en què es posa a escriure la seva autobiografia. **(0,5 punts)**

(b) La peripècia del personatge és narrada majoritàriament en primera persona per la protagonista **(0,5 punts)**, i dibuixa una dona desprovista de les categories morals del bé i el mal de la moral catòlica, cosa que li permet adaptar-se a les circumstàncies per tal de sobreviure i ascendir socialment sense haver de perdre la seva llibertat: respon, doncs, al model del personatge fet a si mateix malgrat les circumstàncies adverses, gràcies a l'enginy, una certa manca d'escrúpols, i la voluntat d'independència **(0,5 punts)**.

(c) Per aquestes característiques, la protagonista i la narració dels seus fets s'assemblen als personatges i al punt de vista narratiu de la novel·la picaresca castellana del segle XVI o de les novel·les autobiogràfiques angleses del segle XVII, com ara Moll Flanders, de Daniel Defoe, que és la història d'una dona que també ha estat abandonada per la seva mare i que lluita per obrir-se camí. La protagonista, Carlola Milà, l'esmenta en el pròleg com a llibre que li envia el seu editor Cosme Tudurí perquè li serveixi de model. **(0,5 punts)**

També depenen d'aquest model novel·lístic els extensos títols-resum dels capítols, molt habituals en aquesta tradició narrativa, amb fórmules narratives d'introducció com ara «De com...», «On es parla...», «Hi serà contat...»). **(0,5 punts)**

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts.

---

10. PAU 2021 · Juny · Sèrie 5 · Exercici 4 (Primera part)

4.

[2,5 punts]

Pauta de correcció

Els tres punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) La novel·la comença expressament el 1899: Carola Milà neix pràcticament amb el segle XX i tanca la narració el 1968, quan el turisme ha canviat les formes de vida a Mallorca, on la protagonista es retira i comença a escriure la seva novel·la. **(0,5 punts)**

(b) La novel·la retrata la història del país en dos sentits:

(c) Els estrats socials, els àmbits ideològics (religiosos, polítics) i de lleure: sindicalisme, burgesia, escola religiosa, prostitució, restaurants, teatre, sales de ball, cabarets; especialment, evolució urbana de Barcelona: de la Barcelona tancada a la muralla (Santa Caterina, etc.), amb les fàbriques molt lluny de la ciutat, a l'expansió urbana de l'Eixample i els barris residencials dels rics (Sant Gervasi, Sarrià). **(0,25 per cada aspecte, fins a 1 punt)**

(d) Els fets històrics més importants del segle XX (però no pas tots: l'al·lusió a la història depèn sempre de la vida de la protagonista). Exemples: Setmana Tràgica (de passada), extensió de l'Eixample, primera Guerra Mundial, pistolerisme, Dictadura de Primo de Rivera (de passada), revolució i guerra 1936-39 (més directament), segona Guerra Mundial. **(0,25 per cada fet, fins a 1 punt)**

Si l'examinand complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

---

11. PAU 2020 · Setembre · Sèrie 4 · Exercici 1 (Primera part)

PRIMERA PART
Responeu a DUES de les qüestions següents:

1. A *Feliçment, jo soc una dona*, de Maria Aurèlia Capmany, el personatge principal canvia de nom en diverses ocasions. Expliqueu la funció d'aquests canvis en la construcció del personatge, esmenteu les principals identitats que adopta Carola Milà i poseu-les en relació amb les característiques de les seves successives etapes vitals.
[2,5 punts]

Pauta de correcció

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand:

(a) Explica que Carola Milà supera la marginalitat del seu origen (com a filla il·legítima de l'hereu dels amos de la fàbrica on treballava la seva mare) gràcies al seu instint picaresc i la seva capacitat regenerativa, amb els quals va canviant d'identitat a cada nova etapa de la seva vida; això li permet esborrar el seu passat, construir uns nous orígens, adaptar-se a la realitat a mesura que aquesta muta i aprofitar-se de l'entorn en què es troba en cada cas per ascendir socialment fins a adquirir un nivell de vida acomodat i, sobretot, aconseguir la llibertat i l'emancipació. **(1 punt)**

(b) Comenta que, malgrat les transformacions constants de la protagonista, Capmany no crea un personatge de caràcter complex que construeixi una identitat per mitjà de la consciència segons els models de la novel·la psicològica; més aviat a imitació de la novel·la picaresca, fa que Carola Milà centri la trama al llarg d'episodis, no sempre enllaçats, en què interactua en uns entorns diferents i amb una identitat construïda per a l'ocasió, que li permet introduir-se en el nou espai social (grup, família, cenacle, classe) sense acabar-hi de pertànyer-hi mai del tot. **(0,5 punts)** *Per obtenir la màxima puntuació, cal que identifiqui i contextualitzi sumàriament com a mínim dues de les identitats que adopta la protagonista al llarg de la novel·la: la Carmina Torres quan és acollida per la família Reinal; la Llorença Torres, quan treballa de prostituta primer per a un proxeneta i després per a la senyora Rosita; la Judith Nagy quan s'instal·la a París de 1951 a 1968, o fins i tot, Carola en el seu paper d'escriptora* **(1 punt)**.

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot atorgar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

assignats.

2. Expliqueu les característiques i la funció del personatge de Francesca Bertolozzi, *Paquita Reinal*, a *Feliçment, jo soc una dona*, de Maria Aurèlia Capmany, i com es relaciona amb la protagonista de la novel·la, Carola Milà.
[2,5 punts]

Pauta de correcció

Els 2,5 punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand:

(a) *Explica (1) que Francesca Bertolozzi, també anomenada Paquita Reinal, de qui s'insinua que no té orígens benestants, ha assolit una bona posició gràcies al matrimoni amb Esteve Reinal, de professió liberal, amb qui no ha tingut fills; (2) que la senyora Reinal representa la nova burgesia liberal de primers de segle XX i el seu sistema de vida modern i ostentós alhora: viu en un pis situat a la part moderna de Barcelona (lluny, doncs, de les cases senyorials de la classe alta tradicional), que és carregat de decoració i ple de servei; disposa de cotxe i de xofer; i (3) que participa activament en la vida social com a presidenta de la Junta de protecció i promoció del Treball i la Cultura de la Dona, un grup feminista des d'on treballar per educar les dones obreres amb principis conservadors i marcats per la divisió de classe. Maria Aurèlia Campany s'inspira probablement en Francesca Bonnemaison.* **(0,5 punts per cada aspecte, fins a un total d'1,5 punts)**

(b) *Comenta que (1) Francesca Bertolozzi acull a casa seva a Carola Milà, quan se la troba estesa al mig del carrer i inconscient arran d'un avortament espontani i després de perdre, assassinats per venjances creuades, el seu amant, Feliu Tobias; el seu avi, Sebastià Milà, i la dona d'aquest; i (2) que en el nou entorn, i sota la identitat de Carmina Torres, Carola es converteix en la protegida de Bertolozzi, li fa de secretària en les seves funcions de presidenta de la Junta i, fins i tot, d'oradora destacada en els mítings feministes. La relació es trenca sobtadament quan Bertolozzi es trasllada a Madrid, on Carola decideix no seguir-la.* **(0,5 punts per cada aspecte, fins a un total d'1 punt)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

13. PAU 2020 · Juny · Sèrie 3 · Exercici 4 (Primera part)

4. Descriviu el personatge d'Esteve Plans a Feliçment, jo soc una dona, de Maria Aurèlia Capmany, i expliqueu la seva relació amb la protagonista.
[2,5 punts]

Pauta de correcció

Els 2,5 punts assignats es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) *Esteve Plans té relació amb la protagonista entre ca. 1920 i 1955. La coneix com a Llorença Torres, però recupera el seu nom autèntic en casar-s'hi el 1925 (però falsejant la data a 1924, per encobrir el naixement de la filla Rosa / Rossy). Esteve és un jove d'una família burgesa, de vida frívola, que coneix Carola quan treballa al prostíbul de la senyora Rosita. N'esdevé la mantinguda, i, després d'haver tornat a exercir la prostitució, la muller; la guerra els separa, i Carola fuig, però Esteve la retroba. Les tensions amb Esteve i amb la filla la impulsen a fugir a París el 1955.* **(1,25 punts)**

(b) *La relació entre Carola i Esteve està regida per l'interès: ella no estima l'Esteve ("no el vaig estimar mai"), per qui sent indiferència sentimental i sexual, i es mou per l'interès econòmic i una certa estabilitat, i per a ell només és l'amant:*

la controla, li imposa els gustos, l'exhibeix ("Lorenza la Magnifica") als espais de lleure de la burgesia; és dominador, violent i gelós, i d'aquí les baralles freqüents. Tanmateix, quan Esteve mor el 1956 Carola hereta els seus béns, i Carola pensa: "O potser Esteve no s'havia desfet mai de mi, i amb poca traça i amb dolor m'estimava." **(1,25 punts)**

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2,5 punts assignats.

14. PAU 2019 · Setembre · Sèrie 5 · Exercici 2 (Opció B)

2. ***Feliçment, jo sóc una dona*, de Maria Aurèlia Capmany**
[2 punts]

Pauta de correcció

Els dos punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica les característiques i funcions principals dels espais en què transcorre la novel·la:

(a) L'obra comença (pròleg) i acaba a Mallorca, en un entorn rural tranquil i acomodat on Carola Milà es retira per escriure les seves memòries (0,5 punts).

(b) La narració de la vida de Carola, però, transcorre sobretot entre Barcelona i París. Barcelona és l'escenari de bona part de la història de la protagonista. Cada etapa del seu itinerari vital està condicionat al seu torn per un indret que és en general representatiu de la condició social dels individus que el poblen. Es valorarà, per tant, que l'examinand faci referència a alguns d'aquestes indrets o altres si són pertinents: les cases on viu Carola de petita primer amb la mare, després amb l'avi, i la casa dels amos (els seus avis biològics), on fa de criada; els barris obrers de Santa Caterina i del Born; el recinte de la casa-fabril de can Pujades, als afores de la ciutat; el pensionat religiós del Bon Consell, on la protagonista passa els seus anys de formació reclosa i víctima d'efusions pseudomístiques; la botiga de guants on treballa de jove; els carrers de la ciutat en època del pistolerisme i els pisos anarquistes, que freqüenta amb el seu primer amant, Feliu Tobias; els llocs d'oci de la burgesia, com el teatre Romea durant l'estrena de Les garses*, d'Ignasi Iglésias, que contrasta amb l'ambient crispat del carrer (amb els incendis de les redaccions del* Cu-Cut *i* La Veu de Catalunya *o l'atemptat a les Rambles); l'ostentosa casa burgesa de la família Reinal, on Carola viurà com a protegida de la senyora Francesca Bertolozzi, de qui farà de secretària, i els cenacles del feminisme conservador, on serà la portaveu de la seva protectora; els prostíbuls i la casa de la senyora Rosita, on exercirà la prostitució; el seu pis de mantinguda de luxe a costa d'Esteve Plans, l'amant ric amb qui acabarà casant-se després de quedar-se'n embarassada, o la casa de la família Plans, símbol del deliri de grandesa del propietari i que durant la guerra és confiscada pels republicans i convertida en un hospital de campanya, però restablerta després per la filla de Carola, la Dolors; els entorns del mercat de la Boqueria, on Carola malviurà just després de la guerra, entre altres. (1 punt).*

(c) L'altre escenari és París (el centre i el barri de Saint-Germain-des-Prés), on va per allunyar-se de la família i de la Barcelona franquista i on instal·la el restaurant Chez Joakay, que ven el 1968 per traslladar-se a Mallorca, des d'on administra l'herència després de la mort del seu marit, Esteve Plans, el juliol de 1956. (0,5 punts).

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts assignats.

15. PAU 2019 · Juny · Sèrie 1 · Exercici 2 (Opció A)

2. Expliqueu l'estructura i el punt de vista narratiu de la novel·la *Feliçment, jo soc una dona*, de Maria Aurèlia Capmany.
[2 punts]

Pauta de correcció

Els dos punts assignats a la pregunta es poden atorgar si l'examinand explica que:

(a) La novel·la es presenta al lector com una autobiografia fictícia de Carola Milà, que escriu durant la seva vellesa a Mallorca, des d'on repassa la pròpia vida, la recrea i la interpreta per construir-se com a personatge; i que en aquesta autobiografia dona també la seva visió particular del segle que, d'alguna manera, representa a fragments: és nascuda el darrer dia del 1899 (0,5 punts).

(b) Aquest joc metaliterari es tradueix en dos plans ficcionals. En primer lloc, en les parts (pròleg) o en els fragments del cos de la novel·la dedicats a l'escriptora i al seu entorn durant l'estada a Mallorca, especialment els diàlegs amb el seu editor, Cosme Turdurí, que li encarrega les memòries i li suggereix canvis (com ara convertir-les en una novel·la, cosa que farà ell mateix) (0,5 punts). En segon lloc, els 15 capítols que narren una part del periple vital de Carola Milà des del naixement, a cavall del segles XIX i XX, fins al 1956, quan des de París és assabentada per carta de la mort del seu marit, Esteve Plans. Es valorarà molt positivament si l'examinand, a més de comentar l'estructura externa de l'obra, aporta informació concreta i raonada de l'estructura interna del relat, com per exemple, que les diverses etapes de la vida de Carola Milà conformen un retaule de situacions sovint aïllades de la resta i interrompudes sobtadament, que fan de la novel·la una suma de fragments narratius sense una unitat orgànica, com ho és la personalitat canviant de la protagonista. (0, 5 punts)

(c) La veu narrativa va canviant al llarg de l'obra, si bé domina la primera persona del singular (Carola Milà), com és propi del gènere autobiogràfic i memorialístic. En alguns moments del relat, això no obstant, Carola Milà, en la seva veu d'escriptora, argumenta la necessitat d'introduir un narrador en tercera persona i de tipus omniscient (cap. 5) per aprofundir en les consciències de certs personatges i en la descripció de les situacions (0,5 punts).

Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 2 punts assignats.

16. PAU 2019 · Juny · Sèrie 4 · Exercici 1 (Opció A)

SÈRIE 4

OPCIÓ A

1. A *Feliçment, jo soc una dona*, de Maria Aurèlia Capmany, la protagonista canvia de nom en múltiples ocasions. Expliqueu la funció d'aquests canvis en la construcció del personatge, esmenteu les identitats principals de Carola Milà i poseu-les en relació amb les característiques de les etapes que conformen el seu itinerari personal.
   [3 punts]

   Pauta de correcció

   Els tres punts assignats es poden atorgar si l'examinand:

   (a) Explica que Carola Milà supera la pròpia marginalitat com a conseqüència del seu origen (com a filla il·legítima de l'hereu dels amos de la fàbrica on treballava la seva mare) gràcies al seu instint de supervivència i a la seva capacitat regenerativa, mercès als quals va canviant d'identitat a cada nova etapa de la seva vida; això li permet esborrar el seu passat, construir uns nous orígens, adaptar-se a la realitat a mesura que aquesta muta i aprofitar-se de l'entorn en què es troba en cada cas per ascendir socialment fins a adquirir un nivell de vida acomodat i, sobretot, aconseguir la llibertat i l'emancipació. (1 punt)

   (b) Comenta que, malgrat les transformacions constants de la protagonista, Capmany no crea un personatge de caràcter complex que construeixi una identitat per mitjà de la consciència segons els models de la novel·la psicològica; més aviat a imitació de la novel·la picaresca, fa que Carola Milà centri la trama al llarg d'episodis, no sempre enllaçats, en què interactua en uns entorns diferents i amb una identitat construïda per a l'ocasió, que li permet introduir-se en el nou espai social (grup, família, cenacle, classe) sense acabar-hi de pertànyer-hi mai del tot. En aquest sentit, es valorarà que l'examinand sàpiga explicar amb les seves paraules aquesta disgregació del subjecte o que sigui capaç d'argumentar la tensió que es produeix entre l'individu (amb o sense màscara) i la societat. Per obtenir la màxima puntuació, cal que identifiqui i contextualitzi sumàriament com a mínim dues de les identitats que adopta la protagonista al llarg de la novel·la: la Carmina Torres quan és acollida per la família Reinal; la Llorença Torres, quan treballa de prostituta primer per a un proxeneta i després per a la senyora Rosita; la Judith Nagy quan s'instal·la a París de 1951 a 1968, o fins i tot, Carola en el seu paper d'escriptora (1 punt).

   Si l'examinand complementa la resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte pertinent no explicitat en l'enunciat se li pot valorar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no pot sobrepassar els 3 punts assignats.